

Meydanlardaki sıradanlıklar aldatıcı olabilir

Taksim, 30 Mayıs 2013, öğle saatleri.

Yukarıdaki fotoğrafı 30 Mayıs 2013'te saat 11.00 sularında Taksim Hill Otel'i'nin terasından çektim. Göze çarpan hiçbir özelliğinin olmadığını farkındayım. Köşeye koymamın nedeni de bu zaten.

Sağda, iktidarın keserek yerine Osmanlı kışlası görünümlü bir AVM yapmak istediği Gezi Parkı'nın ağaçları görülüyor. Sol cenahta ise meydanı sonunda bugünkü beton düzlüğüne çevirecek olan inşaatın o günkü manzarası var. 30 Mayıs sabahı polis, parkı terk etmeyerek o ağaçları savunan aktivistlere bir kez daha müdahale etmişti.

O gün, bu müdahaleden birkaç saat sonra Taksim Hill Otel'i'nin teras katında bulunmamın nedeni ise Meral Daniş Beştaş, Sırrı Süreyya Önder, Altan Tan ve Filiz Koçali'den oluşan Barış ve Demokrasi Partisi heyetinin bir grup köşe yazarıyla yeni anayasa konusunda yapacağı sohbet toplantısına katılmaktı. Toplantıdan önce davetliler arasında olan Mehmet Altan'la işte bu manzaraya bakarak sohbet ediyorduk. Gezi Parkı'nın park olarak kalmasını isteyenlere karşı polisin uyguladığı aşırı şiddet ikimizi de üzüyordu ve ülkenin gidişatı hakkında haliyle endişeliydik. Doludizgin ceberutlaşan iktidarı, neyin nasıl gemleyebileceğini konuşurken Mehmet Altan, "Bir anda 100 bin kişinin sokağa inmesi lazım; başka bir şey bunları durdurmaz" dedi. Ben ise "Böyle bir şeyin olması zor; toplumun özgürlük talebi bu denli güçlü değil" diye cevap verdim.

Bu konuşmadan sadece bir gün sonra on binlerce kişi sokağa indi, iki gün sonra hükümet Taksim Meydanı'nı direnişçilere terk etti.

Hareket hızla yayıldı; 80 vilayette 3 milyondan fazla insan sokağa döküldü. Nihayetinde ben, toplumdaki özgürlük talebinin gücünü küçümsediğim için yanılmış oldum. Mehmet Altan ise yüz bin kişinin bir anda sokağa inmesi AKP iktidarının artan baskıcılığına gem vurur diye düşündüğü için yanıldı. Gezi Direnişi iktidarın diktiği korku duvarını yıktı. Fakat iktidar bu meydan okumaya daha yüksek bir korku duvarı dikerek cevap verdi; daha da ceberutlaştı.

Mamafih "Gezi" çok şeyi değiştirdi Türkiye'de. En başta da siyasi kültür geliyor.

"Gezi", ortak paydası birinci sınıf özgürlük ve demokrasi talebi olan yeni bir siyasi kültürün doğuşunu hazırladı.

Gezi belki kendisinden bir siyasi teşekkül doğurmadı ama hem muhalif siyaseti olumlu yönde etkiledi ve değiştirdi hem de sivil toplumu güçlendirdi. Mayıs başında Oy ve Ötesi Derneği'nin Yönetim Kurulu Başkanı Sercan Çelebi ile ettiğim sohbet, "Gezi etkisi" hakkında bir kez daha düşünmeme neden oldu.

Çelebi başlangıçta sekiz kişilik bir ekiple “Oy ve Ötesi”ni nasıl kurduklarını anlatırken “Gezi”nin bundaki rolünü de vurguladı:

“Hepimiz 31 Mayıs 2013 gecesi Gezi Direnişinin içindeydik. Bıkmış ve bir şeyler yapma isteği olan insanlardık. Etken olamadığımız sürece bu edilgenlik halinin bizi uçuruma götüreceğini gördük ve Gezi edilgen olma mazeretini elimizden aldı. Sandığımızdan daha kalabalık olduğumuzu fark ettik. Bu 8 kişi bir araya geldi. O rüzgarı yelkene doldurduk ve Oy ve Ötesi’ni kurduk. Gezi enerjisinden kısa vadede bir proje yaratmak, birlikte hareket edebilme yetisini kalıcı bir başarı hikayesine dönüştürmek istedik ve akut bir sorun olan seçim güvenliğini nasıl sağlayabiliriz diye düşündük.”

Gezi, toplumun çok önemli bir kesimini, “birbirinden habersiz olarak özgürlük ve demokrasi talep eden izole bireylerin toplamı” olmaktan çıkardı. Çelebi’nin yukarıdaki ifadeleri arasında kilit önemde olanı, “sandıklarından daha kalabalık olduklarını fark etmeleri”dir.

İki yıl önce Gezi gündemi altüst edince BDP’lilerle yeni anayasa sohbetini yazamamıştım. İki yıl sonra notlarıma baktım ve bugünü açıklayan iki cümlenin altını çizdim.

Birincisi Altan Tan’dan:

“Diyelim ki AKP hiçbir sözünde durmadı. Bunun alternatifi yeniden silaha dönmek değildir; Kürt siyasi hareketinin kendisini yeniden inşa etmesidir. Dindar Kürtlere ulaşmaktır; liberallerden destek almaktır.”

İkincisi de Sırrı Süreyya Önder’dan:

“AKP’nin sözünde durmaması halinde bunun müeyyidesi toplumsal muhalefettir.”

AKP hiçbir adım atmadı. Buna iki yıl öncesinden ilan edilmiş reaksiyonun bugünkü hali ise HDP’nin parti olarak seçime girmesi oldu. Gezi’nin doğurduğu demokrasi ve özgürlük temelli ittifak bilinci olmasaydı bu zor gerçekleşirdi.

Gezi Türkiye’yi dönüştürmeye devam ediyor.

O nedenle siz meydanlardaki sıradanlıklara aldanmayın.